

cipere ipsum sanctitatis fontem. Ecquid? cum sancto sanctum non esse? O monstruosa res! o res plena periculi! Cujus est imago hac? Qui legit intelligat & sibi caveat.

ARTICULUS IX.

Studium & scientia.

Nullus præsumat ad Clericatus ordinem illiteratos promovere, quia litteris carens non potest esse aptus mysteriis. *Gelas.*

Attamen, charissime Frater, si jam sis sacris initiatus, memineris te esse Angelum Domini in ministerium propter eos qui hæreditatem capiunt salutis missum, & te debere illuminare hos qui in tenebris sedent; unde debent labia tua custodire scientiam, ut potens sis exhortari in doctrina sana, & eos qui contradicunt arguere.

Quis hoc neget? In magna ergo temeritate Magisterium ab imperitis suscipitur, quia ars artium est regimen animarum. *S. Greg.* Si cæcus cæco ducatum præstet, nonne ambo in foveam cadunt? O quàm multa malorum & hæresum monstra orta sunt ex Clericorum imperitia in Ecclesia Dei! ig-

norantia siquidem cunctorum est mater errorum. *Conc. Tolet. IV.*

Dices forsàn, te non egere studio & scientia, eò quòd animarum curam non susceperis? erras. Scias te non exigua egere scientia, ut ea, quæ statum sacerdotalem concernunt, callere & adimplere possis. Nonne tamen nova, curiosa, vana, & facta avidè legis & disertè narras; salutaria autem & necessaria fastidis & ignoras? O præclarum Ministrum formidandis deputatum mysteriis! Veriùs loquamur: unde profluunt tot Clericorum scandala, nisi quia velut homines animales non percipiunt ea quæ spiritus Dei sunt, & quia nolunt intelligere ut benè agant?

Quousque tandem & tu ipse marcebis ignavia, & hinc laborabis ignorantia? Nonne ignorans ignoraberis? Annon scientiam repellens, repelleris ipse, ne Sacerdotio fungaris Deo tuo? Tolle ergo ex nunc, tolle & lege hos libros quos tibi tuoque statui magis congruere noveris; hæc volumina comedere. Studium tamen oratione condire sagas maximè expedit, & scientiam charitate ædificare contendas. Quare? quia iam vita quàm doctrina clarere debet Ecclesiasticus Doctor; nam doctrina sine vita,

arrogantem reddit ; vita sine doctrina , inu-
tilem facit. *S. Isid. Hispal.*

ARTICULUS X.

Bonum exemplum.

Hæc meditare , in his esto , ut profectus
tuus sit omnibus manifestus.

*Nihil est quod alios magis ad pietatem &
Dei cultum assidue instruat , quam eorum
vita & exemplum qui se divino ministerio
dedicarunt ; cum enim à rebus sæculi in al-
tiorē sublato locum conspiciantur , in eos,
tanquam in speculum , reliqui oculos conji-
ciunt , ex iisque sumunt quod imitentur.
Quapropter sic decet omnino Clericos in sor-
tem Domini vocatos , vitam moresque suos
omnes ita componere , ut habitu , gestu , in-
cessu , sermone , aliisque omnibus rebus , ni-
hil nisi grave , moderatum , ac religione
plenum præ se ferant. Trid. Sess. 22. de
Ref. c. 1.*

O nimis beatus populus qui hoc specu-
lum præ oculis semper habet ! *Salus enim
populorum Sacerdotes boni.* Quapropter , cha-
rissime Frater . cum sis lux mundi & sal ter-
ræ , in omnibus temetipsum præbe exemplum
bonorum operum , in doctrina , in integra-

te ; modestia tua nota sit omnibus homini-
bus , jam omnes qui viderint opera tua ,
glorificabunt patrem tuum qui in cælis est.
Quare ? Quia approbata conversatio , & ir-
reprehensibilis vita , prædicatio efficacissi-
ma esse censenda est. *S. Laur. Just.* Quini-
mò bonum exemplum est veluti perpetuum
quoddam prædicandi genus. *Trid. Sess. 25. de Ref. c. 1.* Huic profectò præ-
dicationi vix resistere possunt ipsi effræ-
nati populi.

E contra , si exemplo non firmaveris
quod sermone prædicas , aërem verberabis,
& fiet verum istud : *sicut tu Sacerdos nequam
es , sic populus nequam erit.* Unde si dicis &
non facis , te ne verba quidem facere con-
venit , sive quia vix proficis , sive quia te
ridiculum præbes , & litteras mortis tuæ
portas. Et verò dum in Ecclesia loqueris ,
tacitus quilibet respondet : *tur ergo hæc
quæ dicis , ipse non facis ? S. Hier.* An de-
cet avarum & latronem oburgare alium
avarum & latronem ? Sed heu ! Audi ipsum
Deum te his verbis acrius increpantem :
*Quare tu enarras justitias meas . & assumis
testamentum per os tuum , interea dum ipse
odis disciplinam ? Ex ore tuo te judico , serve
nequam.*

Hanc ut effugias divinam ultionem, da operam ut sis irreprehensibilis, lucerna lucens & ardens, bonus odor Christi in omni loco, forma gregis ex animo, & exemplum fidelium, ut is qui ex adverso est vereatur, nihil habens malum dicere de te. Præterea bonus pastor, cum proprias oves emiserit, ante eas vadit, & oves illum sequuntur, quia sciunt vocem ejus. Si fueris pastor juxta cor Dei, eris quidem potens in sermone, sed potentior in opere; nam si in Domino glorians, verè dicere possis: *In plateis, sicut cinnamomum & balsamum aromatizans, quasi mirrha electa dedi suavitatem odoris,* tunc quamvis parùm prædicaveris, erit populus sanctus, quia tu Sacerdos sanctus es.

Attamen modis omnibus efficias ut vita tua abscondita sit cum Christo in Deo, & ut coram illo sanctior sis quàm coram hominibus. Quapropter sit opus tuum in publico quatenus intentio maneat in occulto, ut & de bono opere proximis præbeas exemplum, & tamen per intentionem, qua Deo soli placere quæris, semper optes secretum. *S. Greg.*

ARTICULUS XI.

Canonum observatio.

*S*ciant universi, sacratissimos Canones exactè ab omnibus, & quoad ejus fieri poterit, indistinctè observandos. Quòd si urgens juraque ratio, & major quandoque utilitas postulaverit, cum aliquibus dispensandum esse, id, causa cognita, ac summa maturitate, atque gratis à quibuscumque ad quos dispensatio pertinebit, erit præstandum; aliterque facta dispensatio subreptitia censeatur. Trid. Sess. 25. de ref. c. 18. Hæc ad nostram doctrinam scripta sunt, ad aliorum ædificationem.

Quot tamen sunt Clerici qui Canones non modò numquàm legerunt, sed etiam qui neque si existant canones, audierunt? Quot sunt qui, ut Filii Belial, id est, absque jugo, non erubescunt dicere in corde suo, & interdum palàm omnibus: *Projiciamus à nobis jugum ipsorum: sequamur viam spatiosam?* O frontosa temeritas! Eequid? ipse Dominus Jesus non venit solvere legem, sed adimplere: numquid erit supra Magistrum servus? num erit impunitus Canonum & statutorum transgressor? minime. Quare? Quia Canones & statuta sunt

vita nostræ regula, & quia ex illorum transgressione, & præsertim ex illo contemptu nascuntur tandem abominationes, scandala, vitia horrenda nimis in Ecclesia Dei. Hæc vitiorum monstra vident ipsi laici, & dolent; Clerici verò nec ea dolent, nec advertunt. O periculosa caligo!

Divinorum Canonum prævaricator time hanc desolationem, hancque abominationem quæ à minimis incipit. *S. Ber.* Sic censebis in hora mortis? Tunc heu! præ angustia gemes & ululabis. Erit te tunc lugendi tempus? Ingemisce nunc, & lege hos Canones qui ad te spectant, eosque accuratè observa, simul & statuta Diocæseos, quia obligant in conscientia. Fuisti aliquando tenebræ, nunc sis lux in Domino. Utinam id protinus fiat!

ARTICULUS XII.

Ritus, Caremonia, & Rubrica.

Audite Sacerdotes verbum Dei.

Custodi ergo præcepta & caremonias, atque iudicia qua ego mando tibi hodiè ut facias. Deuter. 7. v. 11. Quòd si nolueris audire vocem Domini Dei tui, ut custodias & facias

omnia mandata ejus, & ceremonias quas ego precipio tibi hodiè, venient super te omnes maledictiones ista, & apprehendent te. Ibid. c. 28. v. 15. Hæ maledictiones venerunt super Nadab & Abiu filios Aaron, eosque apprehenderunt; nam arreptis thuribulis posuerunt ignem & incensum desuper, offerentes coram Domino ignem alienum, quod eis præceptum non erat; egressusque ignis à Domino devoravit eos, & mortui sunt coram Domino. Lev. 10. Hæc in figuris contigerunt illis. Quid fiet de sacerdotibus novæ legis?

Si quis dixerit, receptos & approbatos Ecclesia catholica ritus in solemnibus Sacramentorum administratione adhiberi consuetos, aut contemni, aut sine peccato à Ministris pro libito omitti, aut in novos alios per quemcumque Ecclesiarum Pastorem mutari posse, anathema sit. Trid. Sess. 7. can. 13.

Qui legit intelligat & paveat, præsertim si ex rituum transgressione oriatur contemptus, scandalum, &c.

Videte Fratres modicæ Fidei, videte qua reverentia & magnificentia serviatur Regibus terræ. Si ergo pater ego sum, ubi est honor meus? dicit Dominus exercituum. Et si Dominus ego sum, ubi est timor meus?

ad vos, d̄ Sacerdotes, qui despicitis nomen meum. Malach. I. v. 6.

Quousque tandem ansam dabimus gentibus dicendi: *Ubi est Deus eorum?* Inhonoramus siquidem Deum ipsismet nostris obsequiis. Maledictus tamen qui facit opus Dei negligenter: Deus non irridetur.

Præterea fides est argumentum non apparentium. Si ergo nos Sacerdotes non demus operam ut invisibilia Dei per rituum, cæremoniarum, & rubricarum observationem intellecta conspiciantur, quomodo fideles docebuntur res divinas? quomodo ad earum amorem, & ad eas dignè tractandas excitabuntur fervidi?

Eja ergò, studeamus rubricis & cæremoniis, easque adeò fideliter custodiamus, ut jota unum, aut unus apex non prætereat à lege. Luceant sanctimonia & magnificentia in sanctificatione Dei nostri. Sancta sanctè, omnia honestè & secundùm ordinem fiant in gloriam Dei, & in ædificationem Corporis Christi, ut in omnibus honorificetur Deus per Jesum Christum.

Verùm satagamus ut dùm ritibus & rubricis fideliter inhæremus, adoremus Patrem in spiritu & veritate, ne simus similes sepulchris dealbatis.

ARTICULUS XIII.

Vestis clericalis, tonsura, & coma congruentes.

Et si habitus non faciat monachum, oportet tamen Clericos vestes proprio congruentes ordini semper deferre, ut per decentiam habitus extrinseci morum honestatem intrinsecam ostendant. *Trid. Sess. 14. de Ref. c. 6.*

Vide in eodem capite pœnas transgressoribus imminentes.

Totus Clericalis vestitus ostentationem, luxum, & quidquid novum, inane, exquisitum, sumptuosum est, nesciat. *Conc. Nuceri.* Non pannosis, sordidis, aut laceris vestibus incedant. *Hier. Conv. Mediol.* In omni vestitu color niger adhibeatur. *Conc. Mediol. & alia passim.* Habitu talari, tùm domi, tùm foris utantur. *Conc. Mediol.* Undique clausa desuper deferant vestimenta, tàm retrò, quàm à lateribus, & antè. *Conc. Later. IV.* Comam & tonsuram patentibus auribus habeant congruentem. *Conc. passim.* Crines calamistratos & reortos non habeant. *Conc. Bitur.* Comam ne studiosè nutriant: capillis simpli-

cem cultum adhibeant. *Conc. Mediol.*

Ecce tibi quomodo Concilia & Statuta decentiam & simplicitatem Evangelicam tibi commendant & præcipiunt. Quid est ergo cur eorum documenta, & jussa parvipendis? Forsan, quia contraria consuetudo jam multum viget? Misera & pestifera defensio! commentitium vanitatis tuæ firmamentum! An idcirco consuetudini adhærendum est? Minimè. Quare? Quia Christus se veritatem dixit, non verò consuetudinem. *Tert.* Si ergo salutem tuam in tuto collocare velis, certam veritatem omninò inquire debes, & non respicere quid multi hoc tempore dicant aut faciant. *Bellar.* Quare? Quia consuetudo sine veritate vetustas erroris est, *S. Cypr.* & spatiosa via ad perditionem ducens.

Intelligite etiam hæc vos omnes qui erubescetes Evangelium, non timetis conformari huic sæculo, cui in baptisate & in sacra unctione renuntiastis. Nonne satius esset in sæculo manere, quàm in ipso sanctuario, & sub paupere ac nudo Christo, fatuum vanarum mulierum luxum ostentare, histrionum personam gerere, & vanitatem publicam ac ostentationem confirmare & fovere? Nonne publicum subeuntes, com-

positi & circumornati ut similitudo templi, vos ipsi rudi populo ridiculos præbetis?

Verum, ò insensati, quis vos fascinavit adhærere vanitati, veritati autem non obedire non induendo modestiam electorum Dei, & Pastorum juxta cor ejus? Nonne expoliastis vos tunica vestra? quomodo adhuc induimini ea? Verum audite oraculum Dei; *Et erit: in die hostia Domini, visitabo super omnes qui induti sunt veste peregrina.* *Soph.* 1. v. 8. Super quem visitavit? super actua-lem lectorem, si lectis & auditis his Ecclesiasticis Sanctionibus fatuas vestium pompas adhuc sectari temerarius velit. Numquid has pompas post mortem secum sumet? Heu! minimè; eas alienis, aut tinea relinquet. Væ illi si virtutum ornamenta ante tribunal Christi secum non portet! Quid sua sibi tunc proderit fatuitas? Hoc seriò secum cogitet.

ARTICULUS XIV.

Reverentia in Ecclesiis.

Sanctuarium meum metuite, dicit Dominus. Pavete ad sanctuarium meum. Dignum & justum est, quippè terribilis est locus iste;

non est hîc aliud nisi domus Dei, domus orationis, & porta cœli. Locus iste sanctus est, in quo orat Sacerdos pro delictis & peccatis populi. Nonne ergo decet hanc Dei domum sanctitudo in longitudinem dierum? Quis ambigat? Verùm, quis Deo, Ecclesiis reverentiam præcipienti, non obediat?

Hæc & alia sæpè legunt & proclamant ipsimet Sacerdotes; nonne & tu, charissime Frater, eadem legis & proclamas? nonne laicos in Ecclesia garrientes, molestè interdum fers & acriter objurgas? profectò. Qua ergo temeritate domum Dei ipse facis domum negotiationis, & speluncam latronum, ac scandalizas in Dei tui sanctuario eosdem laicos? Quodnam supra illos ibi garriendi privilegium habes? nullum. Si ergo garrire velis, numquid non habes domos ad confabulandum? Quid est cur ipse, Dei dilectus, Ecclesiam ejusdem Dei contemnis? Parumne est quòd alibi pecces in Dominum Deum tuum & delinquere facias populum ejus?

Verùm qua fronte sic interdum psallis: *Introibo Domine in domum tuam, adorabo ad Templum sanctum tuum in timore tuo?* Nonne reprehendit te cor tuum? Deus, cui irridere videris, patienter nunc agit, sed veniet

tandem dies ultionis: ipsius sanctuarii lapides clamabunt adversus te. Ecquando ergo aberit à loco sancto illa desolationis abominatio?

Sed undè fit ut sanctuarium Dei jam non ampliùs dijudices, & ut tandem vilescat tibi terribilis ille locus? Undè? nonne hinc quia in illum non intras nisi ex arido usu, aut nisi propter temporale lucrum? ita sanè. Id experientia constat.

Tuam ergo excita fidem. Si mediteris hæc omnia, charissime Frater, nonne tunc ages penitentiam, & fies in animo contrito reconciliatio pro te & pro aliis quos in templo Dei scandalizasti? Nonne in posterum pavebis ad sanctuarium Dei, ubi tremunt Angelicæ potestates? Annon modestia tua nota erit omnibus hominibus? maximè in Ecclesia, ut cæteri etiam paveant & glorificent Deum in hoc præsertim orationis loco. Imò ad hæc omnia te viva ductura est fides.

ARTICULUS XV,

Ecclesiarum nitore.

Dilige decorem domus Dei. Quapropter sollicitus sis si niteat altare, si parietes

& pavimenta purgentur, si vasa luceant, si sacrarium, si lintheamina sacra, fontes baptismales & vestes sacerdotales sint munda & decora. *S. Hier.* Hæc enim sunt imagines fidei, & incitamenta pietatis. *Trid.*

Interdum accidit ut privata domus Parochorum & aliorum Clericorum, eorumque vestes reluceant, interea dum domus Dei, purificatoria, & alia lintheamina sacra, ac vestes quæ Sacrificio divino inserviunt, sint pannosa, lacerata, & sordescant incuria eorundem Parochorum & aliorum Presbyterorum. Proh pudor! Quid sapit illa negligentia? quid redolet ille contemptus? Tu videris.

O charissime Frater! si fidem haberes, si Deum timeres, nihil certè negligeres. Igitur respisce, & da operam ut tota Ecclesia, vestes sacerdotales, & alia omnia ad cultum Dei tantillum spectantia, perluceant. Quantum poteris, tantum aude. Quid hac cura diligentiaque dignius?

ARTICULUS XVI.

Elemosyna.

Quid sunt Ecclesiæ redditus? quid?

Vota fidelium, pretia peccatorum & patrimonium pauperum. *Concilia passim.* Quis hoc ignorat? nemo. Hoc omnes proclamant Clerici. Nonne ergo sciunt se mortaliter peccare, saltem contra charitatem & contra religionem, si partem fructuum honestæ sustentationi superfluum, in pauperes, vel in alios pios usus non impendant? Hoc quidem sciunt; attamen quot inter illos sunt qui illusionibus impleti, & qui aliis sibi que imponentes, se illius peccati mortalis conscios nunquam credunt, quamvis illis etiam specialiter dicatur: *Tibi derelictus est pauper, orphano tu eris adiutor?*

Has tu, charissime Frater, illusiones cave. Quapropter elemosynam in sinu pauperis concludere, & hæc orabit pro te. Si multum tibi fuerit, abundanter tribue; si exiguum, & illud libenter impertire. Cave ne ex redditibus Ecclesiæ consanguineos, familiaresve tuos augere studeas, cum & Apostolorum canones prohibeant, ne res Ecclesiasticas quæ Dei sunt, consanguineis dones, nec eas eorum causa dissipet. Sed si pauperes sint, eis ut pauperibus distribue. *Trid. Sess. 25. de Ref. c. 1.* Absit etiam ne easdem res Ecclesiasticas luxu, comessationibus, aleis, choreis, & lusi-

bus dissipes; hoc tibi omninò interdicitur. Undè quot Clerici periclitantur? Cave necum illis in falsam conscientiam, & in damnationis æternæ periculum prolaberis.

Memineris tuum esse pauperum aliarumque miserabilium personarum paternam curam gerere. *Trid. Sess. 23. de Ref. c. 1.* Væ tibi si videns jacentes in janua tua Lazaros, viscera misericordiæ ab eis inclemens clauseris! Nonne hi egeni & pauperes, quos occidis quia hos non pascis, stabunt in magna constantia adversus te qui eos angustiavisti? Nonne stabit pro eis Pater orphanorum & Judex viduarum? Nonne te confringent & conturbabunt hæc formidolosa verba quæ incogitanter legis, nimirum: *Quamdiù non fecistis uni de his minimis, nec mihi fecistis; discedite in ignem æternum, esurivi enim?* &c. Quid cogitas? quid agis, si hanc capiti tuo imminentem sententiam avertere non satagis?

Hanc ut evadas ultionem, declara in confessione tuam bonorum Ecclesiæ dilapidationem, tuamque in pauperes crudelitatem. Sis deinceps verus pater pauperum. Aufer, aufer superflua, & nulli deerunt necessaria. *S. Bern.* Duritiam tuam præteri-

tam, & alia peccata eleëmodyn timeredime, eleëmodyn timeras tuas enarrabit Ecclesia Sanctorum, & de te verè dicitur: *Dispersit, dedit pauperibus, justitia ejus manet in sæculum sæculi.* O verba bona! ò verba consolatoria! ò nimis beatus qui intelligit super egenum & pauperem!

ARTICULUS XVII.

Animarum zelus.

Quid sublimius eorum vocatione qui ad salutem vel unius animæ procurandam feliciter destinantur? Quid enim est anima? quam Deus ad imaginem & similitudinem suam creavit, & quam Christus Dominus, ex ardentissimo amoris sui zelo, in sanguine suo emit, desponsavit & abluit. Quid est gratia Dei, in qua salus animæ hac in vita consistit? Quid sempiterna felicitas, in qua post hanc vitam consummata salus sita est? Quid verò ex alia parte est offensa Dei & peccatum? Quid pœna sensus? Quid pœna damni? Quis hæc omnia perfectè intelligat? Ergone ignem devorantem & ardores sempiternos ab anima avertere, eique perfectam & interminabilem Dei fruitionem procurare, exigui potest esse mo-

menti? Verius dicamus: quid hoc opere nobilius? quid Deo charius? quid tantæ satisfactionis tantique meriti? Si magnam illi mercedem percipiunt qui operibus misericordiæ corporalis se impendunt, quantò majorem qui admonendo & docendo in viam salutis æternæ alios perducunt? Quantò enim anima corpore præstantior est, tantò majoris meriti est auxiliùm quod animæ impenditur. Undè rectè asserit D. Dionysius: *Omnium divinorum est divinissimum Deo cooperari in salute animorum.*

Undè Administratorii Spiritus, Apostoli, & alii veri homines Dei zelo zelati pro Domino Deo exercituum, & in ministerium missi propter eos qui hæreditatem capiunt salutis, non faciebant animam suam pretiosorem quàm se, dummodò consummarent ministerium suum, renovarent faciem terræ, & pararent Domino plebem perfectam. Væ mihi! inquit Apostolus, si non evangelizavero: necessitas mihi incumbit. Undè incitabatur spiritus in ipso, videns idolatriæ deditam civitatem.

Tandem quicumque spiritum Christi habuerunt, animas in Christo magna charitate dilexerunt, & pro eisdem, utpotè sanguine Christi redemptis, sanguinem

suum ultrò fuderunt. *Quale mihi damnum dicebat ex ardenti animarum zelo Sancta Teresia, quale mihi damnum, aut cur conqueri debeo, licet usque ad diem judicii penas purgatorii sustinere mihi oporteat, modò per illud consequar quòd anima una salvetur? quantò ergo magis si agatur de plurium animarum lucro, id vereri nequaquam deberem?*

Verùm, quonam fato refrigescit in nobis charitas & zelus Patrum nostrorum, quos zelus domus Dei comedebat? Messis quidem multa, operarii autem pauci; cadit asina, & est qui sublevet; cadit anima, & non est qui reputet. *S. Bern.* Perit justus, & non est qui recogitet in corde suo! Proh dolor!

Tu verò, charissime Frater, vide & intellege quanti valeat anima pretioso Agni immaculati sanguine redempta. Nonne tunc, zelans zelum Dei erues eos qui ducuntur ad mortem? Num eos qui trahuntur ad infernum liberare cessabis? Quanta alacritate quæres Patres tuos, & oves quæ perierunt? Quo fervore docebis iniquos vias Dei, catechizabis infantes & rudes? Quasi simplicitate, quo candore parvulus fiet in medio eorum, tanquam nutrix fovens filios